

Михайло Вірван

*студент магістратури юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

Ольга Ніпаліді

*доцент кафедри кримінального права і процесу,
економічної безпеки та правоохоронної діяльності
Західноукраїнського національного університету*

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Економічна безпека є основою для формування стабільного доходу або інших матеріальних та нематеріальних ресурсів для підтримки рівня життя в даний час і в майбутньому. Крім того, економічна безпека сприяє створенню надійної та забезпеченої всіма необхідними засобами держави, захищеності державних інтересів у сфері економіки. При цьому основним критерієм економічної безпеки є здатність економіки країни зберігати та підвищувати стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз.

Економічна безпека держави є невід'ємною складовою її національної безпеки та перебуває в тісному взаємозв'язку з усіма економічними процесами, що відбуваються в суспільстві. Вона сприяє створенню соціально орієнтованої ринкової економіки, забезпечує зростання рівня життя й добробуту населення, відіграє ключову роль у провадженні ефективної економічної політики в державі, слугуючи гарантом соціальної стабільності в суспільстві та передумовою фінансового розвитку країни, її становлення на міжнародній арені як конкурентоспроможного й інвестиційно привабливого суб'єкта.

Отже, економічна безпека як основна складова частина національної безпеки держави формується на основі таких факторів:

- економічна незалежність (фінансова, сировинно-ресурсна, інноваційна тощо);
- економічна стабільність (рівень розвитку, що гарантує відчуття безпеки сьогодні та в майбутньому);
- економічний розвиток (інноваційно-інвестиційна активність, реструктуризація, фінансове оздоровлення).

Слід відмітити, що економічну безпеку держави асоціювали з національною безпекою, вперше в США. Так, у 1947 р. Конгресом США було прийнято закон «Про національну безпеку»[3]. Даний закон зобов'язав усі державні структури провадити цілеспрямовану

політику щодо воєнно-політичного протистояння з Радянським Союзом та державами Варшавського договору.

Як справедливо стверджується Фондом міжнародної безпеки ЮНЕСКО у сучасних умовах національну безпеку слід інтерпретувати як: «...стан суспільства, за якого сукупність державних та суспільних гарантій забезпечує його сталий розвиток, захист базових інтересів нації, джерел його духовного та матеріального благополуччя від зовнішньої та внутрішньої загрози» [1, с.230].

Отже, національна безпека являється явищем, що поєднує в собі політичні, воєнні, економічні, соціальні, екологічні та інші характеристики, які визначаються певними рівнями .

Економічна безпека держави означає захищеність усіх рівнів економіки країни від небезпечних дій, що можуть бути як наслідком свідомого впливу будь-якого чинника, як зовнішнього так і внутрішнього. Відповідно до Методичних рекомендацій щодо оцінки рівня економічної безпеки України, розроблених Радою національної безпеки і оборони України, економічна безпека держави – це сукупність умов, за яких зберігається спроможність країни ефективно захищати свої економічні інтереси; задовольняти у довгостроковому режимі потреби суспільства і держави; генерувати інноваційні зрушення в економіці з метою забезпечення стабільного економічного розвитку; протистояти зовнішнім економічним загрозам та повністю використовувати національні конкурентні переваги у міжнародному поділі праці.

Сьогодні головне призначення економічної безпеки держави полягає у забезпеченні сталого економічного розвитку з метою задоволення суспільних потреб за умов постійного посилення соціалізації, екологізації, гуманізації та інформатизації економічного життя.

Економічна безпека на рівні держави є забезпечуючою складовою, яка безпосередньо впливає на внутрішній та зовнішній розвиток держави. Головними інструментами економічної безпеки держави є:

- альтернативна вартість;
- гранична корисність і гранична вартість;
- баланс у виборі товарів.

Згідно Концепції економічної безпеки України, економічна безпека держави – це спроможність національної економіки вільно й незалежно розвиватися, утримувати стабільність громадянського суспільства та його інститутів, мати достатній оборонний потенціал країни за будь-яких несприятливих умов і варіантів розвитку подій, а

також здатність Української держави до захисту національних економічних інтересів від зовнішніх і внутрішніх загроз [2, с.203].

Складовими економічної безпеки держави є фінансова, енергетична, продовольча, аграрна, демографічна та інші види безпеки. Зазначені складові тісно пов'язані між собою та доповнюють одна одну. Наприклад, продовольча безпека неможлива при наявності потужного забезпечення державними фінансовими ресурсами, водночас фінансова безпека може бути забезпечена при достатній енергетичній безпеці.

Таким чином, в загальноприйнятому розумінні економічна безпека є безперервним процесом, який забезпечується державою, галуззю, підприємством різних форм власності, а також населенням. Необхідність управління економічною безпекою обумовлена потребою недопущення переростання чинників у загрозу безпеки, запобігання кризовим ситуаціям, гарантія стабільного рівня об'єкту безпеки, мінімізації можливих економічних збитків.

Перелік використаних джерел

1. Ляшенко О.М. Концептуалізація управління економічною безпекою підприємства: монографія. Київ: НІСД, 2015. 348 с.

2. Фінансово-економічна безпека підприємств України: стратегія та механізми забезпечення : монографія / Т. Г. Васильців, В. І. Волошин, О. Р. Бойкевич, В. В. Каркавчук ; за ред. Т. Г. Васильціва. Львів : Ліга-Прес, 2012. 386 с.

3. Jacob S. Hacker Economic Security at Risk / Jacob S. Hacker, Gregory A. Huber, Philipp Rehm, Mark Schlesinger, Rob Valletta. URL: <http://www.economicsecurityindex.org>

Юрій Гановський

*студент магістратури юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

ЕКОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Економічна безпека підприємства складною багатовекторною системою, яка визначається сукупністю впливу значної кількості екзо- та ендогенних чинників. Поряд з фінансовими, матеріальними, юридичними, інтелектуальними, інноваційними та іншими чинниками важливе місце належить екологічним основам економічної безпеки підприємства. В даному випадку їх варто